

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

**Кафедра публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами
(назва кафедри)**

СИЛЛАБУС

Соціальна і гуманітарна політика
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 073 Менеджмент / 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва спеціальності)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Форма навчання денна/заочна

Освітня програма Соціальна сфера, Кадровий менеджмент

Територіальне управління та місцеве самоврядування /Управління навчальним закладом
(назва спеціалізації)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 4 от 20.11.2019

Завідувач кафедри _____ (підпис)

Перезатверджено: Протокол № 2 від 17.09.2020

Перезатверджено: Протокол № 11 від 10.06.2021

Перезатверджено: Протокол № 10 від 02.06.2022

Перезатверджено: Протокол № 4 від 07.10.2022

Полтава – 2022

1. Інформація про викладача

Прізвище ім'я по батькові	Птахіна Ольга Миколаївна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Наукове звання	доцент
Посада	Птахіна Ольга Миколаївна – доцент кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами,
Місце роботи	ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, кафедра публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами
Адреса кафедри	м. Полтава, вул. Коваля 3
Резюме (викладача)	Освіта: 1. Кандидат педагогічних наук ДК№065551 від31.05.2011 2. Доцент №4/02-Д від25.04.2013 Досвід роботи: 1. Методист заочного відділення Інституту економіки т бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка з 31.08.2000 по 01.06.2006. 2.Методист вищої категорії Навчально-наукового інституту технології та дизайну Луганського національного університету імені Тараса Шевченка є 01.09.2006 по 01.09.2007. 3. Асистент кафедри фінансів ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» з 01.09.2007 по 01.09.2011 4. Доцент кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами з 01.09.2011 по теперешній час Підвищення кваліфікації: 1. Факультет управління та бізнесу, кафедрі менеджменту і адміністрування Харківської державної академії культури Довідка № 0711 від 15 червня 018, наказ № 87 від 15.05.2018. 2. Довідка про стажування на кафедрі політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Черновецького національного університету імені Юрія Федьковича № 02/15-3232 від 09.12.2019. 3. Центральний інститут післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (м. Київ). Сертифікат СП 35830447/2259-21. 4. International Historical Biographical Institute.(Dubai - New York – Rome – Burgas - Jerusalem - Beijing) International Certificate №8554.

	5. XIX Міжнародна школа-семінар «Сучасні педагогічні технології в освіті» Харків Україна, Сертифікат, 2022. Публікації: 1. Птахіна О.М. Соціально-професійна мобільність фахівця як фактор професійної успішності / Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2018. - №6 (320)). Червень– С.202 – 208 2. Хриков Є.М., Птахіна О.М Публічна служба: навчально-методичний посібник для самостійної роботи для магістрів спеціальності: 281 „Публічне управління та адміністрування” / Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. Харків: ХОГОКЗ, 2019. 200с.doі 266997/9786177089048/2019 3. Стан та перспективи реформування системи місцевого самоврядування в Україні / О.М.Птахіна // Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 19 листопада 2019 р. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019.С.83-85 4. Птахіна О.М. Моніторинг як інструмент державного управління. <i>Створення системи управління якістю адміністративних та освітніх послуг: теорія та практика</i> : матеріали наук.-практ. конф. 20 травня 2014 р. Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2014. С.81-85 Монографія: 1. Актуальні проблеми освітнього, публічного та соціального менеджменту: монографія / Є. М. Хриков, О. І. Кравченко, Т. В. Сич, О. М. Птахіна, О. А. Сасенко, А. Г. Розказов, Є. В. Іванов, І. С. Паславська, Н. В. Циган. – Х. : ХОГОКЗ, 2019. – 328 с.
Контакти	0990527992
E-mail	: olga.pth@gmail.com
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій
Місце	ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Інститут ,кафедра публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами, м. м. Полтава, вул. Ковалю 3

2. Інформація для підтримання зв'язку з е-тьютором

Прізвище ім'я по батькові	Іванов Євген Вікторович
E-mail	Yugene35@gmail.com
Контакти	0668909924

3. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Соціальна сфера
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр
Загальні характеристики	Вибіркова
Веб-сайт курсу	https://sites.google.com/d/1bCIXyIDEimf3ARIDlkzF4-scZ7Af69XC/p/1LfxhBYtkjzaXwrhYbZ3vGFHJt1bJNGNu/edit http://do.luguniv.edu.ua/course/view.php?id=29573 http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/perelik_predmet_viln_vybir_mag_2022_2023.pdf
ID ОП	22092
Рік вивчення дисципліни	другий
семестр	3
Загальна кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин	90
Лекції / Практичні, семінарські заняття / Лабораторні / Самостійна робота	6/ 6 / - / 78
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – вивчення сутності управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах; ознайомлення слухачів з основними напрямками управління соціальним і духовним розвитком українського суспільства, здійснення соціальної і гуманітарної політики; а також розкрити сутність соціального захисту і безпеки людини і суспільства; розглянути основні напрями, реалізації соціальної політики в контексті соціального захисту.

Вивчення дисципліни сприяє засвоєнню закономірностей функціонування сутності управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах. як складника циклу соціально-економічних дисциплін має сприяти формуванню уявлення про державну соціальну і гуманітарну політику України як невід’ємну частину європейської інтеграції.

Завдання: вивчення актуальних проблем соціальної – гуманітарної політики; засвоєння міжнародні та конституційні правові гарантії та зобов'язання України щодо реалізації соціальних прав людини; інституційного забезпечення реалізації соціально-гуманітарної політики; засвоєння принципів, цілі та функцій соціальної – гуманітарної політики України; узагальнення значення соціальної та гуманітарної

політики України на сучасному етапі розвитку суспільства; засвоєння пріоритетних напрямів, стратегічних цілей і завдань соціальної і гуманітарної політики України.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність та завдання соціально-гуманітарної політики її складові ;
- міжнародні та конституційні правові гарантії та зобов'язання України щодо реалізації соціальних прав людини;
- принципи та функції соціально-гуманітарної політики;
- основні показники на напрями реалізації соціальної- гуманітарної політики України;
- особливості соціальної – гуманітарної політики в Україні в сучасних умовах;
- методи оцінювання показників соціальної – гуманітарної політики та методи прогнозування, які застосовуються при аналізі реалізації завдань;
- стратегічні цілі і завдання соціальної – гуманітарної політики.

вміти:

- ідентифікувати проблеми, знаходити шляхи та обґрунтовувати необхідність їх вирішення, добирати для цього необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки на основі аналізу даних;
- аналізувати нормативно правове забезпечення тарізні аспекти соціально-гуманітарної політики;
- визначати регіональні особливості реалізації соціально-гуманітарної політики;
- розуміти сутність, причинно-наслідкових та функціональних зв'язки між економічними, соціальними та політичними явищами і процесами;
- орієнтуватися у зарубіжному досвіді формування та реалізації соціально-гуманітарної політики та виокремлювати позитивний досвід;
- розробляти практичні рекомендації та приймати виважені рішення щодо реалізації соціально-гуманітарної політики, визнавати помилки, не спотворювати факти та цілі заради власної вигоди; поводитись справедливо та етично по відношенню до інших;
- застосовувати набуті теоретичні знання у практичній професійній діяльності.
- вчитися упродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності.

Місце дисципліни вибіркова навчальна дисципліна «Соціальна і гуманітарна політика держави» є складовою циклу професійної і практичної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти напряму підготовки «Публічне управління та адміністрування»

Зв'язок з іншими дисциплінами вибіркова навчальна дисципліна «Соціальна і демографічна політика держави» є складовою для вивчення таких спеціальних дисциплін як «Публічна служба», «Етика у публічному управлінні», «Економіка та врядування», «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека», «Державна регіональна політика».

5. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Соціальні і гуманітарні права людини та функції держави щодо їх забезпечення

1. Зміст та структура соціальних і гуманітарних прав людини
2. Міжнародні стандарти соціальних і гуманітарних прав людини
3. Держава як гарант забезпечення соціальних і гуманітарних прав людини

Тема 2. Соціальна політика як функція державного управління

1. Соціальна політика держави .Об'єкт, суб'єкт, та функції соціальної політики
2. Система соціального захисту, соціального страхування , пенсійне забезпечення

- 3 Пріоритетні напрями вдосконалення державної соціальної політики.
- Тема 3 Зміст, принципи та основні напрями гуманітарної політики
1. Сутність гуманітарної політики
 2. Принципи гуманітарної політики
 3. Складові державної гуманітарної політики: охорона здоров'я, освіта, культура
- Тема 4. Регіональні особливості гуманітарної політики в Україні
1. Децентралізація як механізм забезпечення реалізації гуманітарної політики в Україні
 2. Регіональні програми розвитку
 3. Проблеми та перспективи реалізації регіональної гуманітарної політики
- Тема 5. Публічне управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку
1. Державні стандарти у сфері соціального і гуманітарного розвитку
 2. Інституційне забезпечення реалізації соціально-гуманітарної політики
 3. Пріоритети публічного управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку

6. Структура навчальної дисципліни

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загалом кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загалом кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Перший модуль											
1.1.	Соціальні і гуманітарні права людини та функції держави щодо їх забезпечення	16	2	2		12	19	1	1		17
1.2.	Соціальна політика як функція державного управління	20	4	2		14	19	1	1		17
1.3.	Зміст, принципи та основні напрями гуманітарної політики	20	2	2		14	19	2	1		16
1.4.	Регіональні особливості гуманітарної політики в Україні	16	2	2		12	17	1	1		15
1.5.	Публічне управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку	18	2	2		14	16	1	2		13
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	90	14	10		66	90	6	6		78

Теми семінарських / практичних занять

№п/п	Назва теми	години
1	Соціальні і гуманітарні права людини та функції держави щодо їх забезпечення	2/1
2	Соціальна політика як функція державного управління	2/1
3	Зміст, принципи та основні напрями гуманітарної політики	2/1
4	Регіональні особливості гуманітарної політики в Україні	2/1
5	Публічне управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку	2/2

Разом	10/6
--------------	-------------

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

-

Самостійна робота

<i>№п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>години</i>
1	Соціальні і гуманітарні права людини та функції держави щодо їх забезпечення	12/17
2	Соціальна політика як функція державного управління	14/17
3	Зміст, принципи та основні напрями гуманітарної політики	14/16
4	Регіональні особливості гуманітарної політики в Україні	11/15
5	Публічне управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку	14/13
Разом		66/78

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний
- репродуктивний
- проблемного викладання
- частково-пошуковий
- дослідницький

8. Форми і методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання; формами поточного контролю є усні опитування на семінарських заняттях, участь в обговоренні питань на семінарах, якість пошуку необхідної літератури тощо і має на меті перевірку рівня підготовленості).

Контрольно - самостійна робота (процедура визначення щодо здатності творчого використання набутих знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми). Виконання самостійної роботи передбачає: підготовку наукових доповідей для участі у наукових студентських конференцій; підготовку доповіді або презентації за темою.

Контрольно-модульна робота (КМР) – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни, кількість контрольно-модульних робіт на дисципліну - 1.

Іспит / залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях, при самостійному опрацюванні тематичних питань та виконанні контрольно-модульної роботи. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний та проміжний контроль.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка»

(http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_prots_nov2020.pdf)»

9. Критерії оцінювання знань студентів (у %)

Загальна система оцінювання навчальних досягнень є уніфікованою і визначається «Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_prots_nov2020.pdf

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмова модульна контрольна робота – 40%;
- результати роботи на практичних заняттях – 50%;
- самостійна робота – 10%.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Діяльність студента:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз;
- написання кейсів.

Система оцінювання навчальної діяльності							
Змістовий модуль №1							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	КСР	КМР	
5	10	10	5	20	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Питання для підготовки до контрольно-модульного оцінювання

- Загальні та спеціальні механізми реалізації соціальної і гуманітарної політики
- Особливості регіонального розвитку соціальної і гуманітарної політики сфери в Україні.
- Проблеми розвитку соціальної і гуманітарної політики в Україні.
- Еволюція підходів до соціальної політики в ЄС.
- Шляхи вдосконалення соціальної і гуманітарної політики України.
- Суть та цілі соціальної і гуманітарної політики
- Об'єкти та суб'єкти соціальної і гуманітарної політики
- Сутність пенсійного забезпечення у системі соціальної безпеки
- Поняття та зміст гуманітарних прав як основи гуманітарної політики держави
- Сутність, зміст та мета соціальної політики.
- Концептуальні засади сучасного розуміння соціальної політики.

- Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Основні завдання та пріоритети соціальної політики. Основні принципи соціальної політики
- Організаційно-інституційні засади державного управління у сфері соціального захисту населення. Місце і роль соціального страхування. Поняття, мета, функції соціальної допомоги. Політика держави щодо соціально уразливих верств населення
- Механізми державної політики у сфері соціального захисту
- Основні напрями та пріоритети гуманітарної політики Української держави
- Державна політика управління гуманітарною сферою на регіональному рівні.
- Регіональні особливості соціально - гуманітарної політики України
- Сутність, зміст та функції соціально - гуманітарної політики України
- Охорона здоров'я населення як складова соціально-гуманітарної політики.
- Сутність, складові та пріоритетні напрями державної освітньої політики
- Розвиток культури як складової гуманітарної політики

12. Завдання для контрольної - самостійної роботи

Контрольно-самостійна робота виступає як засіб самостійного здобуття і поглиблення знань студента, а також як форма самоконтролю та контролю самостійного навчання студента з боку кафедри.

Виконуючи контрольну-самостійну роботу, магістрант набуває досвіду роботи з науковою літературою, періодичними спеціальними виданнями, законодавчими актами, матеріалами фінансової звітності господарюючих суб'єктів, даними фінансового обліку та іншими джерелами знань; вчиться аналізувати та узагальнювати, а також чітко висловлювати свої думки з приводу заданої тематики в письмовій формі. Все це є підґрунтям для виконання більш складних форм робіт в майбутньому, таких як магістерська робота.

Виконання самостійної роботи передбачає підготовку доповіді або презентації за темою:

Питання для розгляду

1. Територіальні громади та їх роль в реалізації соціальної і гуманітарної політики
2. Роль громадянського суспільства в демократизації механізмів соціогуманітарної політики.
3. Особливості регіонального розвитку соціогуманітарної сфери в Україні.
4. Проблеми та завдання соціальної і гуманітарної політики України на сучасному етапі.
5. Європейські стандарти соціальної і гуманітарної політики: досвід для України.
6. Стратегічні пріоритети розвитку соціальної і гуманітарної політики України.
7. Шляхи вдосконалення соціальної і гуманітарної політики України.
8. Роль держави в розвитку соціальної і гуманітарної політики
9. Роль бізнесу в реалізації соціальної і гуманітарної політики .
10. Роль соціальної відповідальності в реалізації соціальної і гуманітарної політики
11. Соціогуманітарні особливості регіонального розвитку в Україні.
12. Соціогуманітарна політика як об'єкт та суб'єкт демократизації.
13. Міжнародні та європейські стандарти демократизації механізмів соціогуманітарної політики на державному та місцевому рівнях.
14. Зарубіжний досвід реалізації соціогуманітарної політики на державному та місцевому рівнях
15. Вітчизняна практика демократизації механізмів соціогуманітарної політики на державному та місцевому рівнях.
16. Роль громадян у демократизації соціогуманітарної політики.

17. Зміст та форми загальних і спеціальних механізмів реалізації соціальної і гуманітарної політики
18. Структура механізмів реалізації соціальної і гуманітарної політики на місцевому рівні.
19. Роль держави у забезпеченні соціальних і гуманітарних прав людини і громадянина
20. Вплив міжнародних організацій на розвиток соціальної і гуманітарної політики
21. Сучасний стан та перспективи розвитку пенсійного забезпечення в Україні
22. Європейський досвід розвитку соціальної і гуманітарної політики

13. Методичне забезпечення

1. Електронний варіант лекцій, <http://do.luguniv.edu.ua/>
2. Завдання для практичних та семінарських занять <http://do.luguniv.edu.ua/>
3. Питання до контрольних-модульних робіт, <http://do.luguniv.edu.ua/>
4. Завдання для самостійної роботи, <http://do.luguniv.edu.ua/>
5. Інтернет ресурси.

14. Рекомендована література

Основна навчальна література

Базова

1. Головатий М. Ф., Панасюк М. Б. Соціальна політика і соціальна робота: термінол.-понятійн. Словник. Київ: МАУП, 2005. 560 с
2. Головатий М.Ф., Панасюк М.Б. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник. Міжрегіон. Акад.. унр. Персоналом. МАУП, 2005. 560с.
3. Деріга В.В. Соціальна і гуманітарна політика: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.
4. Державна політика: підручник / НАДУ при Президентіві України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ: НАДУ, 2014. 448 с.
5. Іщенко А.О. Соціальна і гуманітарна політика: навч.- метод. посіб. / М.П. Іщенко, А.О. Овчаренко, Я.В. Подолян ; Черкас. нац. унт ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2013. 400 с
6. Семигіна Т.В. Порівняльна соціальна політика : навч. посіб. Міжрегіон. Акад.. унр. Персоналом. МАУП, 2011. 276с.
7. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського. Київ: НАДУ, 2016. 792 с.
8. Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспективи: монографія / С.І. Бандур, Т.А. Заяць, В.І. Куценко; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. Черкаси: Брама Україна, 2006. 332с.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид. Львів: Світ, 2015. 240с.
10. Ягодка А.Г. Соціальна інфраструктура і політика: Навч. посіб. / Київ. Нац. економ. Ун-т ім. Вадима Гетьмана. Вид. 2-ге, доопрац. і доп. Київ: КНЕУ, 2016.

Додаткова навчальна література

1. Бюджетний кодекс України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>
2. Власенко Н.С., Лібанова Е.М., Макарова О.В., Пирожков С.І., Позняк О.В., Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. / Фонд народонаселення ООН; Ін-т демографії та соціальних досліджень; Державний комітет статистики України; Укр. центр соціальних реформ / За ред. Е.М. Лібанова. Київ, 2015. 138с.

3. Діденко Н.Г., Тодоров І.Я., Чугріна О.Р., Міхеєва О.К Соціальна політика і соціальне партнерство в ЄС: довідник / за заг. ред.. Н.Г.Діденко-Донецьк: ДонДУУ, 2012. 250 с.
4. Закон України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття // <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Конституція України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
6. Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 року. URL: <http://sp.niss.gov.ua/articles/983/>
7. Міністерство праці і соціальної політики URL: <http://mlsp.gov.ua>.
8. Новікова О. Ф. Соціальна безпека в Україні: можливості людського розвитку: монографія. LAP Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG. Saarbrücken, 2012. 172 с
9. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
10. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Про соціальні послуги: Закон України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1967-19>
14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
15. Соціальна політика: теоретико-методологічні основи дослідження процесів формування та ефективності реалізації: Монографія / За ред.. О.О. Яременко. - К.: Ін-т екон. та прогнозув. НАН України; УСНД ім.Олександра Яременка, 2012. 480с.
16. Фонд гуманітарного розвитку України. URL: <http://ukr-hdf.org/>

15. Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності

Відповідно до «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (зі змінами) http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/regulations_academic_integrity_2022.pdf та «Положення про дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами» <https://docs.google.com/document/d/17TQ7vRS5a5vZeeT9yNAXiBI2ztC6pZw2a8Fbgfpu6DU/edit>